

MEEDIA TÖÖRAAMAT I KOOLIASTMELE

Pille Pendonen

Selle tööraamatu omanik on

Sisukord

1. Meedia ja massimeedia	4
2. Uudis	6
3. Küsitlus ja intervjuu	12
4. Artikkel. Arvamus ja fakt	14
5. Fotoreportaaž	21
6. Sotsiaalmeedia	22
7. Sotsiaalmeedia ohud	23
8. Meediaga seotud elukutsed	24
9. Meedia kui meelelahutus	28
10. Ajakirjanduse hea tava	32
11. Reklaam	34
12. Omalooming	36
13. Meedia ajaloost	38
14. Kordamiseks ja nuputamiseks	42
Mõisted	46
Kasulikud lingid	47

1. MEEDIA JA MASSIMEEDIA

- Mis on meedia?

- Kas meedia = ajakirjandus?

- Mis on meedia ülesanded?

Kas oled täna helistanud emale-isale, klassikaaslasele või sõbrale? Või saatsid kellelegi sõnumi, pildi, video? Siis võib öelda, et sa oled loonud meediat.

Me kasutame ja loome meediat iga päev. Mõnikord on vaja edastada teateid: näiteks jääb trenn ära, sest treener on võistlustel. Vahel tahad lähedastega jagada muljeid, küsida nende arvamust, veeta suheldes mõnusalt aega.

Meedia on andmekandjate ühine nimetus ehk kõik, mida saab kuulata, vaadata ja lugeda.

Andme- ehk teabekandjad võivad olla kõne, pilt, heli- ja videosalvestised, paber, internet, raadio, televisioon.

Üks väga tähtis osa meediast on ajakirjandus. Massimeediavahendid on ajalehed, ajakirjad, filmid, internet, raadio ja televisioon. Seal jagatav info jõuab kiiresti ja korruga väga paljude inimesteni.

Telefonikõne.

President Alar Karise kõne võidupüha paraadil Narvas 23.06.2024.

Meedia ülesanded on
+ edastada teavet,
+ vahendada teadmisi,
+ kujundada väärtushinnanguid,
+ vahendada arvamusi,
+ pakkuda meelelahutust.

Hea ajakirjandus tugineb kontrollitud faktidel ja annab usaldusväärset teavet.

Küsimusi ja ülesandeid

1. Miks tuleb teabeallikatesse suhtuda valivalt?

.....

.....

2. Too näiteid meedia erinevate ülesannete kohta.

.....

.....

3. Miks meedia ei ole sama mis ajakirjandus?

.....

.....

4. Millist teabekandjat kasutad, kui küsid pinginaabrilt, kes on tema lemmiklaulja?

.....

Telefonimäng

Lapsed seisavad oma pingi kõrval üksteise selja taga. Õpetaja sosistab tagumiste õpilastele meediaga seotud mõiste, mille need ütlevad vaikselt edasi enda ees seisjale. Kõige esimese rea õpilane kirjutab kuulnud sõna tahvlile. Iga õige sõna tahvil annab võistkonnale punkti. Mängu võib jätkata, kuni tahvli juures on saanud käia kõik.

2. UUDIS

- **Kuidas kirjutada uudist?**
- **Miks levivad valeuudised?**

Viljandi Kesklinna Kooli õpilased Eesti Ringhäälingumuseumis.

Uudis on millegi poolest tähelepanuväärne või huvitav teave äsja toimunu kohta. Kust sina viimati uudiseid teada said?

Inimesi huvitab, mis toimub nende lähiümbruses, aga ka maailmas laiemalt. Põnevad on näiteks kosmose- ja teised teadusuudised, sest järjest tehakse uusi avastusi.

Uudist kirjutades tuleb kindlasti vastata järgmistele küsimustele.

- + **Kus** ja **millal** sündmus toimus?
- + **Kes** osalesid?
- + **Millega** täpsemalt **tegeleti**?
- + **Kuidas** olukord lahenes või sündmus **lõppes**?

Valeuudis sisaldab võltsitud või eksitavat materjali. Valet võib levitada tahtlikult, et saada otsest või kaudset kasu, näiteks soovitakse müüa mingit „imerohtu“. Mõnikord võib ka juhtuda, et vale teave on avaldatud kogemata.

Kuidas kontrollida uudise õigsust?

- + Kontrolli autorit. Puuduv või tundmatu nimega autor on ohu märk.
- + Kontrolli kuupäeva. Võib-olla on see aegunud teave?
- + Kontrolli veebilehte. Kas tundub usaldusväärne?
- + Hinda sisu. Kas see tundub tõepärane?
- + Otsi lisainfot ja materjali. Kas leiad sama infot ka teistest meediakanalitest?
- + Küsi nõu mõnelt täiskasvanult.

Libauudise korral antakse üldjuhul teada või vihjatakse, et tegemist ei ole päris uudisega. Selliseid „uudiseid“ leiab näiteks 1. aprilli ajalehtedest ja telesaadetest.